

Aan Hare Excellentie mevrouw S. van Veldhoven
Cc Zijne Excellentie de heer H.M. de Jonge

Zeist, 26 mei 2020
Ref.: 2020010B

Onderwerp: Nederlandse beleidsvisie desinfectiemiddelen tijdens en na de coronacrisis

Hooggeachte mevrouw Van Veldhoven,

Graag wil ik naar aanleiding van ons aangename gesprek bij Multifill in Mijdrecht een aantal zaken met u delen.

Wij zijn het erover eens dat desinfectiemiddelen (ontsmettingsmiddelen) onmisbaar zijn voor veel vitale sectoren, zoals de zorg, levensmiddelenproductie en de landbouw om hiermee de volksgezondheid, voedselveiligheid en diergezondheid te beschermen. Helaas constateren wij zorgwekkende ontwikkelingen op het gebied van desinfectiemiddelen waar wij graag extra aandacht voor vragen.

Sinds het begin van de coronacrisis is het belang van hygiëne in Nederland evident geworden en dat kunnen we als NVZ – Schoon | Hygiënisch | Duurzaam alleen maar aanmoedigen. Als kenniscentrum op het gebied van hygiëne pleiten we hier al jaren voor. Voor het bereiken van hygiëne is vrijwel altijd reinigen de eerste stap, met daarna een desinfectiestap wanneer noodzakelijk. Reinigen, waaronder handen wassen, lijkt helaas niet de prioriteit te krijgen. Daarentegen wordt te snel desinfectie voorgeschreven, ook als dit niet nodig is. Dit zet de beschikbaarheid van desinfectiemiddelen onder grote druk. Daarnaast zien wij een enorme toename in het verkeerd gebruik van dit soort producten. In de bijlagen wordt hier verder op ingegaan.

In die situaties dat er gedesinfecteerd moet worden, dienen er voldoende toegelaten desinfectiemiddelen te zijn. Hiertoe dient het toelatingsbeleid passend te zijn. Een passend toelatingsbeleid zou tot minimale vrijstellingen moeten leiden. In de bijlage vindt u een voorstel om het toelatingsbeleid toekomstbestendiger te maken waarmee toegelaten desinfectiemiddelen goed beschikbaar worden en blijven. Uitgangspunt van dit beleid is en moet blijven dat alleen toegelaten desinfectiemiddelen worden gebruikt en dat hier strikt op gehandhaafd wordt.

Schoon Hygiënisch Duurzaam

De NVZ trekt graag samen met de ministeries op om consumenten en bedrijven van heldere informatie over hygiëne te voorzien. Het verschaffen van duidelijke informatie over het gebruik van reinigings- en desinfectiemiddelen is noodzakelijk om de beschikbaarheid van deze producten te kunnen waarborgen en om besmetting met het coronavirus tot een minimum te beperken. De NVZ ontwikkelt hiervoor uitgaven om de hygiëneverantwoordelijken van organisaties verder te ondersteunen. Daarnaast heeft de NVZ instructies voor handen wassen en desinfecteren ontwikkeld. Deze uitgaven vindt u bijgevoegd.

In afwachting van uw reactie teken ik,

Hoogachtend,

Dr. J.A.S.J. Razenberg

Directeur NVZ – Schoon | Hygiënisch | Duurzaam

Bijlagen (4):

- Misstanden met desinfectiemiddelen tijdens de coronacrisis;
- Verkeerd gebruik leidt tot ongelukken;
- Beschikbaarheid van desinfectiemiddelen;
- NVZ-uitgaven over hygiëne, handen wassen en desinfecteren.

Misstanden met desinfectiemiddelen tijdens de coronacrisis

Illegale desinfectiemiddelen

De coronacrisis heeft het belang van hand- en oppervlaktehygiëne nogmaals benadrukt. Mede hierdoor is de vraag naar desinfectiemiddelen enorm toegenomen. Nederland eist dat dit soort producten wordt toegelaten conform biocidenwetgeving. Daarnaast zijn tijdelijke vrijstellingen verleend voor een aantal formulerings voor gebruik in de zorg en farmaceutische industrie. Desondanks zijn er momenteel veel producten op de markt die géén toelating hebben en niet binnen de tijdelijke vrijstellingen vallen, maar toch door gebruikers worden toegepast als middel tegen het coronavirus. Aangezien dit soort producten niet aan de wetgeving voor biociden voldoet, is er geen onafhankelijke controle geweest op de werkzaamheid noch op de veiligheid van de producten. Dit kan tot gevaarlijke situaties leiden, waaronder het creëren van schijnveiligheid en onveilig gebruik wegens gebrek aan heldere gebruiksvoorschriften.

Het opschalen van de handhaving rond deze producten is een van de belangrijkste oplossingen voor dit probleem. De Biocidenverordening geeft inspectiediensten concrete kaders waarin gecontroleerd kan worden of producten een toelating moeten hebben. Naast het gebruik van claims op het etiket en reclame-uitingen kan ook de positionering of het beoogde doel van het product ervoor zorgen dat een product als biocide wordt beschouwd.

Twijfels bij (voorschrijven van) inzet desinfectie

Een aantal sectoren mocht op 11 mei weer opengaan en moest hiervoor onder meer een hygiëneprotocol opstellen om besmetting met het coronavirus te voorkomen.

Inmiddels zijn veel van deze hygiëneprotocolen gepubliceerd en van diegene die wij hebben gezien, stellen deze vaak dat handen en/of oppervlakken/objecten gedesinfecteerd moeten worden. Het advies voor desinfectie baart ons zorgen omdat in reguliere situaties het wassen van de handen met water en zeep en het reinigen van oppervlakken met reguliere reinigingsmiddelen voldoende is. Bovendien zal de verhoogde vraag naar desinfectiemiddelen naar aanleiding van deze protocollen opnieuw druk zetten op de beschikbaarheid van desinfectiemiddelen voor sectoren waar deze producten daadwerkelijk cruciaal zijn.

Het gaat in ieder geval om de hygiëneprotocolen van de volgende sectoren:

- [Schoonheidsspecialisten \(ANBOS\)](#)
- [Voortgezet Onderwijs \(voorlopig protocol, VO-Raad\)](#)
- [Kappers \(ANKO\)](#)
- [Binnenzwembaden \(KNZB\)](#)

Verkeerd gebruik leidt tot ongelukken

Inmiddels heeft zich een aantal incidenten voorgedaan door verkeerd gebruik van, veelal illegale, desinfectiemiddelen:

- Zo hebben mensen brandwonden aan hun handen opgelopen omdat een fles met een product bedoeld voor handdesinfectie per ongeluk met gootsteenontstopper is nagevuld¹.
- Er zijn vergiftigingen gemeld door handdesinfectiemiddelen². Het betreft hierbij met name het gebruik van illegale desinfectiemiddelen en het verkeerd gebruik van toegelaten middelen wegens het niet volgen van de gebruiksvorschriften. Dit laatste gebeurt vaak in situaties waar een professioneel product wordt toegepast door consumenten (bijvoorbeeld in winkels) of dat de gebruiksvorschriften niet worden gedeeld met de gebruikers.
- Er worden veel producten op basis van alcohol gebruikt in combinatie met papieren handdoekjes die allemaal op een stapel in de vuilnisbak komen. Dit kan op een enigszins warme dag tot een brandgevaarlijke situatie leiden³.
- De gebruiksinstructie om handen altijd te laten drogen na gebruik van een handdesinfectiemiddel op basis van alcohol wordt niet altijd aangehouden. Dit heeft al geleid tot brand op de handen door bijvoorbeeld het aansteken van een sigaret.
- In enkele gevallen worden hele ruimtes in bijvoorbeeld sportscholen en kantoren door middel van het vernevelen van een desinfectiemiddel gedesinfecteerd. Deze procedure wordt ook wel 'fogging' genoemd. Fogging vereist echter het nauwlettend opvolgen van de instructies, iets wat in de huidige periode te vaak niet gedaan wordt. Dit soort praktijken leiden tot onnodig gevaar bij gebruikers. Daarnaast kan er longschade bij gebruikers van de ruimte optreden als er onvoldoende tijd zit tussen dit soort desinfectie en ruimtegebruik.

¹ <https://nos.nl/artikel/2333726-klanten-ikea-gewond-door-gootsteenontstopper-in-fles-handgel.html>

² <https://nos.nl/artikel/2333881-meer-vergiftigingen-gemeld-door-ontsmettingsmiddelen-vooral-bij-kinderen.html>

³ <https://servicemanagement.nl/besmetting-op-winkelwagentjes-getest-resultaten-zijn-verontrustend/>

Beschikbaarheid van desinfectiemiddelen

Er is een noodzaak voor concreet beleid om te zorgen dat er na het aflopen van de vrijstellingen in september genoeg toegelaten desinfectiemiddelen via het reguliere circuit beschikbaar blijven tegen het coronavirus of andere uitbraken van infectieziekten.

Tijdens de coronacrisis zijn er relatief veel vrijstellingen van de reguliere wetgeving noodzakelijk geweest om de beschikbaarheid van desinfectiemiddelen te kunnen blijven garanderen. Het verlenen van vrijstellingen gaat echter niet zonder risico's, iets wat ook in de vorige bijlage wordt toegelicht. Door middel van het wijzigen of versoepelen van een aantal procedures kan ervoor gezorgd worden dat in de toekomst weinig tot geen vrijstellingen nodig zijn om de beschikbaarheid van toegelaten desinfectiemiddelen te kunnen garanderen.

Nederland heeft historisch gezien een zeer streng beleid op desinfectiemiddelen. Dit strenge beleid zorgt echter voor concrete, onnodige verschillen met andere Europese Lidstaten. Zo is de procedure voor het aantonen van effectiviteit tegen virussen in vrijwel alle andere Europese Lidstaten soepeler. Hierdoor zijn wettelijk gezien veel producten in Nederland niet te gebruiken tegen virussen, terwijl dat in de andere Europese Lidstaten wel is toegestaan. In deze landen waren dus al meer producten beschikbaar tegen het coronavirus zonder aanvullende vrijstellingen.

Daarnaast zijn de doorlooptijden voor een uitbreiding van een al toegelaten desinfectiemiddel in Nederland erg lang (2 jaar is niet ongewoon). Terwijl het in veel gevallen gaat om een puur administratieve handeling om de uitbreiding wettelijk te verlenen. Zo is er reeds uitgebreid bewijs over de effectiviteit van bepaalde concentraties ethanol, iets dat niet voor iedere aanvraag opnieuw beoordeeld hoeft te worden. Ook kan naar de standpunten van de autoriteiten van andere Europese Lidstaten gekeken worden, zoals in het geval van virusclaims.

De NVZ – Schoon | Hygiënisch | Duurzaam pleit dus voor het versnellen en versoepelen van procedures die nu onnodig complex en vertragend zijn. Zo kan er voor gezorgd worden dat voldoende toegelaten desinfectiemiddelen beschikbaar blijven, ook na afloop van de vrijstellingen. Het is niet wenselijk om vrijstellingen voor langer dan nodig in stand te houden omdat dit leidt tot een onnodig ongelijk speelveld.